

פרשת ויגש
טבת תשפ"ז

הנה הפשוטות צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה

(מדרן המשגיח הגדול רבי ירחם ליבוביץ
זצוק"ל ממיר)

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | גליון 608

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	16:07	17:23
בני ברק	16:23	17:24
ציריך	16:21	17:35
וינה	15:51	17:20
אנטוורפן	16:21	17:32
פריז	16:31	17:55
לונדון	15:38	16:52

דבר הישיבה

הצלחה בתורה רק על ידי 'ריתחא דאורייתא'

דרש מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל:

חובה עלינו לדעת כי ללא 'ריתחא דאורייתא' מובהקת, ובלא שתהייה 'כל עצמותי תאמרנה', אין כל דרך הצליח בלימוד.

לא ייתכן כלל שאדם ישב במנוחה ויצליח בתלמודו בלא שתבער בו 'קנאת סופרים' ובלא שיהיה 'אויב' בדרך תלמודו.

יתר על כן, כאשר אדם מפעיל את תנועותיו החיצוניות, בדיבור ונענוע של התלהבות כדרך 'אויבים', אזי החיצוניות משפיעה על הפנימיות ומביאה אותו לידי השגות גבוהות בריתחא דאורייתא, והוא זוכה לרכוש את סגולה מופלאה זו. וכפי שמצינו אצל ראש הישיבה מרן שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל שהיה עומד תמיד על הבימה ודופק וצועק מתוך ריתחא עצומה, ובכך הוא השפיע ועורר את כל לומדי בית המדרש להיסחף ולהידבק במלחמה זו.

(שיחות רבי נתן צבי)

מתורת רבותינו

לא על חשבון השני

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי (מה, א). "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים ניצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין" (רש"י)

פלא פלאות היה מתפעל מרן המשגיח הגה"צ רבי ירחם ליוואוויץ זצ"ל, הפסוק מעיד שיוסף הרגיש שאינו יכול יותר, הוא הגיע לקצה גבול יכולתו להתאפק, הוא חייב להתגלות לאחיו. אמנם מניעה אחת יש לו, שכל עוד שהיא קיימת הוא

לא יתגלה אליהם, ויהי מה. למרות שהוא כבר לא יכול להתאפק, הוא קורא "הוציאו כל איש מעלי". רק אז כשברור לו שזה לא על חשבון צער של אף אחד, רק אז התגלה לאחיו.

לתתן עליון

איך אפשר לומר שתוכחה זו דומה לתוכחה שתהיה לעתיד לבוא?

ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (מה, ג).

התוכחה. תוכחה, אין ענינה להשמיע בפני האדם דברי כיבושין וליסורו, אלא להעמיד את החוטא על טעותו, ולהראות בפניו שכל דרכו בטעות יסודה. וזהו שהוכיחם יוסף ואמה: "אני יוסף!" כי עד עתה הם סברו שחלומותיו חלומות שוא הן, ועתה כאשר אמה: "אני יוסף" הרי ראו בחוש איך שחלומותיו התקיימו, ונמצא שכל חייהם היו מתוך טעות. כך יהיה לעתיד לבוא כשהקב"ה יאמר בפני באי עולם "אני ה'", כל אדם ירגיש בטעותו הגדולה במהלך כל שנות חייו, ושהבורא יתברך הוא המהווה ויוצר את הכל. וזהו שאמרו חז"ל: "אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה", כי אין זמן יותר קשה לאדם מאותו הרגע שבו מגלה שכל חייו הם מתוך טעות.

שיחות רבי נתן צבי (פרשת דברים)

איתא בחז"ל (ילקו"ש ויגש, רמז קנב): "אמר רבי שמעון בן אלעזר: 'אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה', בלעם חכם של אומות, לא היה יכול לעמוד בתוכחת אתונו שנאמר (במדבר כב, ל) 'ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא: יוסף קטנן של שבטים היה ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מעשיו, על אחת כמה וכמה'".

והקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר, מאמר 'תוכחה'), הלא כל תוכחתו של יוסף הצדיק הייתה בשתי תיבות בלבד (בראשית מה, ג): "אני יוסף", ואיך אפשר לומר שתוכחה זו דומה לתוכחה שתהיה לעתיד לבוא?

וביאר בזה, שלמדנו מכך יסוד נפלא במהות מצות

מדוע נענש יעקב גם על שאלת פרעה

ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגוריי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי (מז, ט).

ולכאורה, וכי מה אשם יעקב על שאלת פרעה שנענש על זה ג"כ והצטרף למנין דבריו.

וביאר, שעצם הדבר שיעקב נראה זקן מתוך הצרות, זהו עצמו היה סיבה לשאלת פרעה 'בן כמה אתה', כי גם אדם הסובל אינו צריך שהדבר יושפע כל כך על חיצוניותו, וצריך שיהא פניו שמחות ולא תקפוץ הזקנה עליו, ממילא יעקב נתבע גם על זה שקפצו עליו הזקנה.

שיחות מוסר (שנת תשל"א מאמר ג) <

מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, אמר דבר נפלא, נאמר בחז"ל שלכן הורידו מחיי יעקב שלשים ושלש שנה, ונפטר שלשים ושלש שנה פחות מחיי אביו יצחק, מכיון שאמר 'ימי היו מעטים ורעים', ומכיון שיש בפסוק הזה שלשים ושלש תיבות, הורידו ממנו שלשים ושלש שנה.

ושאל הגר"ח שמואלביץ, המעיין בפסוק יראה, שיש רק עשרים וחמש תיבות, - אלא צ"ל שגם שאלת פרעה 'ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך' נכלל וממילא יש כאן שמונה תיבות

גודל זהירותו של יוסף בכבוד אחיו

ואת העם העביר אותו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו (מז, כא).

להודיעך שבחו של יוסף, שנתכין להסיר חרפה מעל אחיו, שלא יהיו קורין אותן גולים. (רש"י)

הנה יש לתמוה, הקשה מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, הרי כל מצרים ידעו כי יוסף הוא המשביר לכל ארץ מצרים ואלו הם אחיו, ולבד מזאת הלא בביאת יעקב למצרים פסק שם הרעב, והרי הם חייבים את נפשם למשפחת יוסף,

ומי זה יבוא עכשיו ויאמר על אחיו גרים אתם, הלא רק חסר דעה יגיד כדבר הזה?

אלא, זהו שבחו של יוסף, רואים אנו כאן את מידת רחמנותו הגדולה, בדקות הרגשת לבו יורד לעומק תחושתם של אחיו בהיותם בארץ לא להם, נושא הוא עממם יחד עול סבלם ומשנה בטובו בעבורם את סדרי הארץ על כל יושביה, למען לא יחושו

אחיו את עצמם כגרים וזרים בארץ חדשה. מופלא הדבר כי בשביל חסר דעה אחד או שנים שיבואו ויטיחו בפניהם גולים אתם, העביר יוסף את העם מקצה גבול מצרים ועד קצהו, והכל בכדי שאחיו לא יסבלו סבל כל דהו!

עשרה בטבת:

בעשרה בטבת נסתלקה שכינה

בסליחות לעשרה בטבת: "היו הלך וחסור עד החודש העשירי".

וצריך ביאור מה העניין של 'הלך וחסור', ובודאי לישנא דקרא נקט שנאמר במי המבול (בראשית ח, ה): 'זהמים היו הלך וחסור עד החודש העשירי' [ושם הכוונה לחודש אב שהוא עשירי לירידת הגשמים (רש"י), ואילו כאן הכוונה לחודש טבת שהוא עשירי לניסן, כמו שממשיך הפייטן "בעשירי לחדש סמך מלך בבל" וכו', וכדכתיב קרא (זכריה ח) "צום העשירי"], וצריך עיון מה עניינו כאן, ומהו עומק כוונת הפייטן. ונראה על פי מה דאיתא בראש השנה (לא, א) עשר מסעות נסעה שכינה [להסתלק מעל ישראל מעט מעט כשחטאו. רש"י], מכפורת לכרוב, ומכרוב למפתן, וממפתן לגג, ומגג לחצר, ומחצר למזבח וכו', וממדבר עלתה וישבה במקומה. אמר רבי יוחנן: שישה

חודשים נתעכבה שכינה לישראל במדבר שמא יחזרו בתשובה, כיון שלא חזרו בתשובה אמר "תיפח" וכו'. וכתב שם המהרש"א וזה לשונו: הני שישה חודשים אינו מפורש בשום מקום מאי ניהו. ונראה לפרש דמיום שסמך מלך בבל על ירושלים, דהיינו מעשרה בטבת עד תשעה בתמוז שנבקע העיר [בבית ראשון] כמפורש [בפרק קמא (ראש השנה יח, ב)] הם שישה חודשים, ובאותן שישה חודשים הרחיקה השכינה עצמה מעיר עד למדבר, ונתעכבה שם שמא יחזרו בתשובה וכו', עיין שם בכל דבריו. ואם כן נמצא דכל העשר מסעות שנסתלקה שכינה מעט מעט מכפורת לכרוב ומכרוב למפתן וממפתן לגג וכו', כל זה היה עד עשרה בטבת.

וזהו שאנו אומרים "שהיו הלך וחסור עד החדש העשירי" - רוצה לומר שהשראת השכינה בישראל היה הלך וחסור עד החודש העשירי הוא חודש טבת, שהיה פוחת והולך מעט מעט, עד שבעשרה בטבת נסתלקה שכינה למקומה למדבר, ומשם עלתה וישבה במקומה. והיינו שכבר תם העניין של "הלך וחסור" משהגיע י' בטבת, והמתנה לישראל שישה חודשים עד חודש תמוז, ומשלא חזרו בתשובה יכול היה נבוכדנצר להחריב את ירושלים. ועל פי הדברים האלה עולה דהפייטן רמז בריש הפזמון על הנזכר שם בהמשך: "שצדיק הצור תם נשוא עוון נלאה, מכרוב למפתן לפינת גג דאה" משולחן אליהו ברוך (מועדים ח"ב עמ' שלא)

מבאר רבותינו

לימוד התורה בין כתלי הישיבה הוא שמירה מפני רוחות זרות

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה (מז, כח).

"חד אמר להתקין לו בית דירה, וחד אמר לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה" (ב"ר צה, ב).

יעקב אבינו נאלץ לרדת עם צאצאיו למצרים. מן הסתם היה מלא חששות, איך יכנס עם משפחתו לתוך לוע הארי של טומאת מצרים, אלא שיש לו במה לתלות את בטחונו, שכן הוא מלווה בהבטחת הקב"ה (לעיל מז, ט): "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה", הבטחה ברורה ומויחדת לשמירה והשגחה, וליציאה בשלום כפי שנכנס.

הבטחה נוספת הוא מקבל: "ויסוף ישית ידך על עיניך" כותב הספורנו (מז, ד) "לא תצטרך לפקוח עיניך להשיג חפצך, כי יוסף יגיעם אליך בזולת השגחתך ולא תצטרך אתה להתעסק עם המצריים הבלתי ראויים לקרוב אליך". בנוסף לכך הוא לא הולך להתגורר בעיירות הגדולות אלא בגושן.

אולם למרבה הפלא, גם בזה יעקב לא מסתפק, והוא מכין מראש כלים לשמור את עצמו מסכנה: "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה" וברש"י: "לפניו קודם שיגיע לשם, ומדרש אגדה להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה".

מה הפשט בזה? הלא הובטח לשמירה, ודאג שלא תהיה לו שום שייכות עם הסביבה, מה מקום עוד לדאגה?

אלא, יעקב אבינו ידע שאמנם הובטח לו שתהיה לו סיעתא דשמיא שיצא בשלום, וגם ידע שאין לו שום שייכות עם המצריים, אבל עדיין יש לחשוש שמא יושפע מהאווירה הטמאה שמרעילה את חלל מצרים, וכדי שלא להיות מושפע עליו להכין מראש "בית מדרש שמשם תצא הוראה", בית מדרש שממנו תצא

דעת תורה ברורה, שכן אם לא תצא ממנו הוראה ויהיה טשטוש המוחות, זו הסכנה הגדולה ביותר, שכן חוסר בהירות מה מותר ומה אסור מה אמת ומה שקר, מהוה סכנה. ורק "בית תלמוד שמשם תצא הוראה" הוא הכלי שעל ידו יוכל לזכות שהשכינה תהיה עמו גם בגלות מצרים.

הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה מדגיש שרואים בדברי רש"י שבלימוד התורה עצמו עדיין לא מחוסנים לגמרי, אלא דוקא לימוד בין כתלי בית המדרש בישיבה, הוא המגן להיות מושפע מכל הרע והטומאה שיש ברחוב. והיה מעורר בזה את הציבור עד כמה צריך לחשוב היטב, לפני שעוזבים את כתלי בית המדרש.

שפתי חיים מועדים (ח"ג עמ' שפ"ח); אור יחזקאל (יראה ומוסר עמ' צ"א)

הגה"צ רבי שלום שכנא זאהן זצ"ל

מראשי ישיבת 'תורה ודעת' בארה"ב
ז' טבת תשע"ג | שלוש עשרה שנה לפטירתו

כלל כמו תינוק המתחנך כשרוצה איזה דבר "כי נער ישראל ואהבה", אם מתנהג כנער קטן והולך לפי תומו, זהו עיקר סיבת האהבה". (כבוד התורה - מאמר ט).

במקום אחר כותב: "גם שמעתי פעם ממור"ר מרן הגאון הצדיק ר' ירוחם הלוי לעוואוויץ זצ"ל המשגיח דשיבת הק' דמיר, כי נשאל גאון אחד מה לעשות להתחזק באמונה, ויעץ הוא ז"ל שילמוד חומש עם רש"י ז"ל בכל שבוע ושבע" (שם מאמר כד).

עוד מביא: "וזכרתי כשלמדתי בישיבת מיר אצל אדמו"ר הגאון הצדיק מופת הדור הרב ר' ירוחם לעוואוויץ זצ"ל, שמעתי פעם בשיחה מוסרית ממנו שאמר בזה"ל בערך, "בהלימוד כבר הובטח המעשה" ובמלות קצרות אלו, י"ל דמכוונים כל דברינו הנ"ל" (שם פרק ט, יעו"ש באריכות).

פגישתו עם החפץ חיים זצ"ל

לאחר לימודיו במיר עבר הרב שכנא ללמוד בישיבת 'קמניץ' בעיירה קמניץ בליטא והיה לתלמידו של הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ. כמו כן הסתופף הרב שכנא בצילו של מרן החפץ חיים וע"פ המסופר היה אחרון ששוחח עמו לפני פטירתו.

על פגישתו עם מרן החפץ חיים זיע"א סיפר רבינו כי לא ארכה יותר מארבעה ימים, אולם ימים אלו נחרטו בו לכל ימי חייו כמו אילו היה אצלו ארבע שנים שלמות.

רבינו שדבק כל ימיו בדברי החפץ חיים ובספריו הרבים, היה רגיל להזכיר תמיד את מאמריו של החפץ חיים והתרועע רבות על הצורך הגדול להתכונן לגאולה בתשובה ומעש"ט, ועל החובה ללמוד היטב את הלכות הקודש והמקדש כדי להיות מוכנים לביאת המשיח ובנין ביהמ"ק.

לאחר נישואיו בעיירה 'מיר' עם הרבנית ליבא [בת הרב אלחנן צבי גולבסקי שהיה ר"י בישיבת לוצק אצל הגר"ז סורוקין] חזר הרב שכנא לקמניץ ולחמ"כ שב להתגורר בארצות הברית, שם השתכן בעיר ניו יורק בברוקלין וכיהן במשך ל' שנה כראש ישיבת תורה ודעת.

לאחר סיום כהונתו כראש הישיבה עלה עם אשתו לארץ ישראל והתגורר בירושלים בה הקים את רשת הכוללים "אליבא דהלכתא" בעיר העתיקה שבה לומדים אך ורק כהנים הלומדים את הלכות העבודה בבית המקדש. בירושלים, היה עשרות שנים ראש כולל 'קדשים' בבית הכנסת הר צבי בשכונת

ובהקדמתו לספרו **עטרת יעקב** (מסכת בבא קמא) מציין בהאי לישנא: "ואביע בזה תודתי לכל רבותי ובפרט... לאדמו"ר המשגיח דשיבת מיר, הגאון הצדיק מרן ר' ירוחם הלוי לעוואוויץ זצ"ל, וכמו"כ לאדמו"ר הגאון האמיתי הצדיק רבי אליעזר יודא פינקל זצ"ל ר"י מיר, שעל ידם זכיתי במקצת התורה שזכיתי בחלק ההלכה והאגדה. [ראה תצלום של הסכמת מרן רה"י הגה"ח רביא ליעזר יהודה פינקל לספרו הנ"ל].

נאר פון דער באבעס סידור ניט אוועקגעהן

ונצט פנינים אחדים מדברי תורתו, בשם רבו מרן המשגיח זצ"ל:

כה כתב בספרו כבוד התורה: "המשגיח רוחני דשיבת מיר הק' אדמו"ר הגאון הצדיק מרן ר' ירוחם הלוי לעוואוויץ זצ"ל אמר פעם כמדומני בשם הסבא מקעלם זצ"ל בזה"ל: "נאר פון דער באבעס סידור ניט אוועקגעהן" (לא לזוז מהסידור של הסבתא...) לשמור על פשטות המנהגים וכדומה.

והשתא מובן באור חדש מה שמוכא בבאר היטב ובמשנה ברורה בהלכות תפילה בשם המהר"ל מפראג זצ"ל שהיה מבקש להתפלל כתינוק בן יומו ע"ש, ובפשטותו ר"ל שם היינו בלי שום כוונת שמות הק'.

ולפי הנ"ל י"ל עוד, דר"ל כתינוק בלי שום התחכמות

הגאון שלום שכנא זאהן נולד לאביו בשנת תרע"ב בעיר פילעווע עיירה קטנה ליד מעזיבז. משפחתו של הרב שכנא הייתה משפחה של חסידים משושלת בית רוזין. סבו של הרב שכנא היה חסיד של "הסבא הקדוש מרוזין". הרב שכנא נקרא ע"ש הסבא-רבא שלו הרב שלום שכנא מפראהביטש שהיה נכדו של רבי דב בער ממזריטש - "המגיד ממזריטש".

בעודו ילד היגר עם משפחתו בגיל 9 לניו יורק שבארצות הברית. לאחר שהיגרה משפחתו זאהן לאמריקה והילדים גדלו, שלח הגאון רבי **יעקב יוסף הרמן** את הגרש"ש זאהן ללמוד בישיבה הקטנה הראשונה בארצות הברית [ישיבת ניו הייבן בראשון הרב לבנברג זצ"ל].

כשלאחר מכן שכנע את אביו לשלחו לישיבת מיר כידוע אחת מפעולותיו הכבירות של הגה"צ רבי **יעקב יוסף הרמן** מדמויות ההוד באמריקה שלפני כ-100 שנה, היתה השפעתו על הורים לשלוח את בניהם לישיבות הקדושות שבפולין וליטא, באותה תקופה טרם התפשט באמריקה המושג "בן תורה" לימוד תורה ללא רכישת ידע והשכלה לא התקבל על הדעת, היה עליו לנהל עם ההורים ויכוחים ארוכים ומייגעים עד שהם הואילו לתת לו את הסכמתם לכך.

אחד מאותם בחורים היה הגה"צ רבי שלום שכנא זאהן שבעקבות שיחתו של רבי יעקב יוסף עם אביו נשלח ללמוד בישיבת מיר בליטא, והתבטא פעם אלמלא מאמציו ופעולותיו של רבי יעקב יוסף הרי שאני ועוד רבים וטובים היינו יכולים להישאר מחוץ לעולם התורה, ולהישחק בחומרותיה הגשמית של אמריקה של אותם ימים...

הבחור האמריקאי הראשון שאומר לו 'אייגענע שטיקל תורה'

סיפר נכדו: בהגיעו לפני מרן ראש הישיבה הגאון החסיד לקראת המבחן להתקבל בישיבה, הרצה בפניו ר' שלום שכנא 'שטיקל תורה' שחידש והפליא את מרן רה"י ואמה: זהו הבחור האמריקאי הראשון שאומר לו 'אייגענע שטיקל תורה' בחידוש משלו.

לאור קורת רוחו מחידושו של ר' שלום שכנא וכשרונותיו העמיד לו שתי חברות מובחרות ביותר האחד רבי נח קאזידלער זצ"ל שהיה העילוי בה"א הידיעה. והשני בדומה לו הגאון רבי ברוך קפלן זצ"ל.

בישיבת מיר למד כשעוד הייתה בבלארוס והיה תלמידו של מרן המשגיח רבינו ירוחם ליבוביץ זצ"ל ושם קנה עיקר תורתו, והיה רגיל להביא בדרשותיו רבות מתורת רבו.

כרם אברהם בירושלים.

הפצת לימוד קדשים כהכנה לגאולה

הגאון הגדול רבי שלום שכנא זאהן זצוק"ל, היה יחיד ומיוחד במעלות רבות. רבות סופר על גדולתו בתורה ואיך היה נעמד כעבד לפני קונו בעבודתו בתפלה, ועל שהיה מתגבר כארי כל ימיו בזריות מיוחדת. ידוע עוד רבות על זהירותו המופלגת בדקדוק ההלכה, וכן על מעשיו הרבים לחיזוק האידישקייט בכל מקומות מגוריו, כאשר רבים השיב מעוון בנועם ובחן המיוחד לו, והיה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה בכל מה שנגע לכבוד שמים.

אך כידוע מתוך מעשיו הרבים בלשו ביחוד ציפיתו העצומה לגאולה ושאיפתו הטהורה להחדיר ולהרבות בהכנה לביאת המשיח, על ידי לימוד הלכות הקודש והמקדש, כפי שראה וקיבל אצל מרן בעל החפץ חיים זיע"א.

✱

כאשר נפגש הרב זאהן עם הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצוק"ל (מגדולי תלמידי מיר), הביע בפניו כי מן הראוי שיפתח כולל ללימוד סדר קדשים כפי שלמדו אצל חותנו הגרי"ז מבריסק. ענה לו רבי מיכל שאמנם הוא רואה בזה חשיבות רבה, אבל כיון שיש לו כולל ללימוד נשים נזיקין אין באפשרותו להוסיף על עצמו עול בפתיחת כולל נוסף ללימוד קדשים.

אך הגרש"ש המריצו ואמר לו שלא ידאג למימון הכולל, "תפקידך הוא למצוא את האברכים המובחרים ואני כבר אדאג לשלם להם". וכך הוה, הרב זאהן הגיע מדי חודש במשך תקופה ושילם את המלגות לאברכים.

בכולל לאברכים "קדשים טהרות אליבא דהלכתא" שייסד הגרש"ש בירושלים בשנח תשל"ח, היה רגיל לומר שחובה לסכם בסוף כל סוגיא את הדינים העולים, והיה מדריך את לומדי הכולל איך צריכים להיות הדברים חיים אצלם, שאם יבוא כהן וישאל איך מקריבים יוכלו לענות לו בדקדוק את כל הפרטים הנחוצים לו, וכן אם יבוא ישראל ויברר על אלו דברים חייבים להביא קרבן, מיד ידעו להשיב לו היטב. וכך דרש ותבע מהאברכים שתהיה להם ידיעה ברורה בכללי הלכות הקודש והמקדש בכל ענין וענין, כדי שיהיו מוכנים מיד לענות כאשר יבנה המקדש.

כמו כן ביקש מאברכי הכולל שילמדו בנוסף לסדרי הכולל גם את הספר "עבודת הקרבנות" לחתנו של הח"ח - רבי אהרן הכהן זצ"ל, ורצונו היה שיקדישו לכך לפחות כרבע שעה או מחצית השעה ביום.

✱

כמו כן היה רבינו רגליו בשנותיו המאוחרות לבני ברק לכולל "בית יהודה" של הגרי"מ פיינשטיין, ע"מ להוסיף מלגה מיוחדת לאלו שלמדו את הסוגיות עם פסקי הרמב"ם ועם הספר 'ליקוטי הלכות' של מרן החפץ חיים. וכך היה מרבה תמיד לשנן על חשיבות הלימוד בעניני סדר קדשים להלכה למעשה.

✱

כאשר נשאל פעם על ידי תלמידיו למה צריך ללמוד את הלכות הקרבנות, והרי המשיח יבוא ויורה, וכן כל הגדולים יקומו לתחיית המתים ויאמרו את ההלכות, ענה במתק לשונו ואמר, הקב"ה אמר (כאן הגביה את קולו) "שאלו לכהנים תורה" (!) שהכהנים ידעו את ההלכות, ואפילו כל הגדולים ידעו, הקב"ה רוצה שאנו

נדע את כל ההלכות השייכים לקרבנות.

והוסיף, החפץ חיים ג"כ עשה כולל, כדי שאם המשיח יבא במהרה, תיכף נדע איך מקריבים קרבנות. ומה שכל הגדולים יגידו אינו מספיק, הקב"ה רוצה שאנו נלמד ונשתדל בלימוד ההלכות.

וכשנשאל האם צריך להכין כבשים מבוקרים לצורך קרבן התמיד השיב שדבר זה אינו שייך עד שיהיה מקדש ויהיו מוכנים להקריב, אבל עתה לא שייך להכין כבשים.

✱

כאשר היו מגיעים אליו לומדי סדר קדשים משיבות שונות לדבר בלימוד, היה שואל אותם אם הם יודעים איך מקריבים עולה וכדומה, ואם יכולים הם לענות בזה להלכה למעשה. לאלו שענו בשלילה אמה, אם אינכם יודעים את ההלכה, א"כ מה התועלת להלכה למעשה מלימוד זה, ומה נעשה כשיבוא המשיח ונצטרך להקריב קרבנות, כאשר חוסר הידיעה בנושאים אלו גדול כל כך.

בז' בטבת תשע"ג נפטר הרב שלום שכנא זאהן והוא כבן ק"ב שנים, ונטמן בבית הקברות הר הזיתים.

מקורות: ספריו (בהקדמותיו); גל' תורת הקרבנות; קונ' אלון ככות ש"ל ע"י תלמידו הרב בנימין גינזבורג (יש"כ על מסירת החומר).

דברים נפלאים מתוך דברי הספד שנשא עליו מורנו הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א - מראשי הישיבה

"הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום הזה בישראל" (שמואל-ב', ג', ל"ח). היכן מוצאים גאון אדיר כזה, שכמעט על כל הש"ס הוא חיבר חיבורים בעיון, ושגדולי הדורות שיבחו את דבריו: שהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל אמה: ש"לכל תלמיד חכם יש תועלת מספריו". שהגאון הצדיק רבי גדליה אייזמן זצ"ל אמה: ש"הספר שלו זה שולחן ערוך של השקפה".

גאון וצדיק, כשהיה ראש ישיבה ב"תורה ודעת", ישב בכבודו של עולם, אבל בשביל "תורת חסד" - ותורה של חסד, בכדי לזכות את ישראל, עזב את המשרה הרמה הזו, מלהיות ראש ישיבה ור"מ ב"תורה ודעת" ולחם מלחמה של קדושה, בהרבה עניינים שנצרכו להם, באותה התקופה.

'אין אומרים בפני המת אלא דבריו של מת'. זכיתי אני שאבדל"ח שמעתי פעם ממנו. וביודעי שהוא כל כך הרבה לעורר על כך, ובאמת אולי כעת אני מבין פשט דבריו:

יעקב אבינו (פרשת ויחי) קודם מותו אומר לבניו (בראשית מ"ט, א-ב) "האספו", אחרי כן אומר "הקבצו", ואחרי כן אומר "שמעו", שלוש פעמים "שמעו". שחז"ל אומרים (פסחים נ"ו). והוא ברש"י (שם) "ביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה רוח

הקודש ממנו", והוא לא גילה את הקץ. אבל כיצד להביא את הקץ הוא כן גילה, ראשית כל צריך את ה"היאספו", ואח"כ "היקבצו", צריך שיהיה שלום ואחדות.

ושמעתי ממנו, שהביא את דברי הזוה"ק (החדש, סו"פ נח) ש"אפילו כנישתא חדא ושלום ביניהם ראויים להביא את הקץ להביא את הגאולה". כתוב ביחזקאל (פרק ל"ז) שהקב"ה אומר ליחזקאל שיקח שני עצים, על עץ אחד זה אפרים ובית ישראל ועץ אחד זה יהודה ובנימין. ויקח את שני העצים ויחבר אותם יחד. ושאלוהו מהו הוא עושה, ואמר שהקב"ה מגלה שרק ע"י שיקבצו יהיו ראויים לגאולה, ויביא את הגאולה.

מורי ורבותי, "צדיק אבד ואין איש שם על לב, אנשי חסד נאספים כי מפני הרעה נאסף הצדיק" (ישעיהו נ"ז, א'). יש צדיק שהוא לא איש חסד, הוא צדיק בשבילו כלפי עצמו, אולם יש צדיק ובד בבד הוא גם איש חסד. הגה"צ זצ"ל איזה איש חסד הוא היה בממדים נוראים ומבהילים, תורה וחסד, חסד של תורה. טרח ברגליו בשביל לגייס כסף בעבור הכולל, כשהיה ממש בשנים האחרונות. אני זוכה, אך שהוא היה בא לבתי כנסת, והיה מדבר בין קבלת שבת למערב דברים נפלאים, והמטרה: "נו נו יש צורך לחזק את הכוללים...".

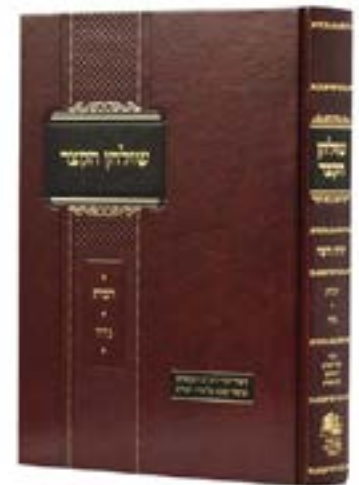
מתי היה אחדות, בקבלת התורה וודאי הייתה אחדות כדכתיב (שמות י"ט ב') "ויוחן שם ישראל נגד החר", ודרשו חז"ל (הובא ברש"י שם) "כאיש אחד בלב אחד". כששאנו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו יחידה אחת בארץ אמר הקב"ה הגיע זמן ליתן תורה לישראל.

הננו מלווים כעת אחד יחיד ומיוחד, בגאונות ובצדקות, בלב במוח ובחסד. הוא בן גדולים, הוא היה חתן של רבי אלחנן (הגה"צ רבי אלחנן צבי גולבסקי זצ"ל ר"מ דמיר) שאמרו עליו דברים מבהילים. היו גדולים בדור הזה שהיו תלמידים שלו והחזיקו את עצמם עד הרגע האחרון כתלמידים מובהקים שלו, וכך למעלה בקודש.

עכשיו אנו נמצאים לפני עשרה בטבת... אנו צריכים עכשיו לחשוב על הגאולה השלימה, ובוודאי הוא יהיה שליח, להביא את הבקשות והתפילות של כלל ישראל. והוא יהיה מליץ על ביתו וחתנו על כל המשפחה ועל כל יוצאי חלציו, ועם ליבו הלב הגדול הוא יהיה מליץ יושר על כל ישראל, ונזכה בקרוב להתגשמות החזון (ישעיהו כ"ה, ח') "ובילע המוות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים", וחרפת עמו יסיר. נתפלל ונבקש ונתחנן שיבוא לציון גואל במהרה בימינו אמן.

'שולחן הקצר

הלכות רבית ונדה
 הרב אליעזר הלוי
 לאבנשטיין שליט"א

"שולחן הקצר" - סודרו בו בקצרה דברי השולחן ערוך, נושאי כליו ופוסקי זמננו על סדר סעיפי השו"ע - בהלכות רבית ונדה.
 הספר הוא פרי יבולו של האברך החשוב בוגר הכולל של ישיבתנו הקדושה, **הרב אליעזר הלוי לאבנשטיין שליט"א**.

החיבור מהווה כלי עזר יסודי ותמציתי ללומדי ההלכה, כאשר הוא מסדר בקצרה ובבהירות את דברי השולחן ערוך והפוסקים. מטרת הספר היא להנגיש את ההלכה הפסוקה הן ללומדים בעיון המבקשים סיכום בהיה, והן למבקשים לחזור על תלמודם ולדעת את המעשה אשר יעשון על פי סדר הסעיפים. הספר משלב בתוכו את דברי פוסקי זמננו, ומגיש את המסקנות ההלכתיות בשפה ברורה ומדויקת, תוך התייחסות לפרטי הדינים המצויים.

להלן טעימה מן הנושאים המעשיים והיסודיים הנידונים בספר, המקנים ללומד ידיעה ברורה בסוגיות חמורות אלו:
הלכות רבית: הספר צולל לנבכי סוגיות הריבית הסבוכות ומבאר מושגים מעשיים מחיי היומיום:

"הלויני ואלוה": הדין באדם המלווה לחבירו ומתנה עמו שיחזור וילוהו בעתיד (האם מותר להתנות שילוהו לזמן ארוך יותר?). **רבית דברים:** האם מותר לומר "תודה" למלוה על ההלוואה, או להקדים לו שלום כשלא היה רגיל בכך. **החלפת ימי עבודה** ("נכש עמי ואנכש עמך"): שאלות אקטואליות לגבי עובדים המחליפים ביניהם ימים או מטלות, כאשר יום אחד קשה או ארוך מחבירו. **פיקדונות וחשבונות:** דין רבית בדמי פיקדון למונה של חברת החשמל, והצורך בהיתר עסקא. **מטבע חוץ:** דיני הלוואות דולרים ומט"ח וחשש "סאה בסאה" בשינוי שערים.

חלק ב' של הספר על הלכות נדה: סיכום דינים הנחוצים לכל בית בישראל, בסגנון חלק א'.
 ניתן להשיג את הספר בחנויות הספרים. וכן אצל הרב המחבר בכתובת: רחוב מסילת יוסף 22, מודיעין עילית. או בטלפון: 08-9297627.

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com

מכתבי רבותינו

כמה גדול הוא הענין להיות ממזכי הרבים בתורה, וביותר בעניני אמונה והשגחה, בפרט בעת כזו, אשר הכפירה רחמנא ליצולן שורר בעולם, וביותר הסכלות והשיגעון ממנהיגי העולם הם, וכל מי שבידו לקרב איזה מי שהוא לעניני האמת הוא מקדש השי"ת, וזכותו גדול מאוד.

"כמה גדול הוא הענין להיות ממזכי הרבים בתורה, וביותר בעניני אמונה והשגחה, בפרט בעת כזו, אשר הכפירה רחמנא ליצולן שורר בעולם, וביותר הסכלות והשיגעון ממנהיגי העולם הם"

הסכמה שנפלאה שנתן הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל ליינשטיין לתלמידו הגה"צ רבי שלום שכנא זאהן (ראה במדור בני היכלא מה שהרחבנו עליו להגל היא"צ) לפני כששים ושבע שנים על ספרו כבוד תורה, ונצטט מקצת מדבריו:

ה ס כ מ ה

מכתב מאיחודי האנן הדיוק נש"ת
 הרב ר' יחזקאל ליינשטיין
 שליט"א, המשיג רישית פומבד
 בני ברק, ולשכנא שכנא רישית
 מיר.
 ביה ב' לוי ונדה חסידים בני ברק.
 רב שלי ונדה לכבוד ידיו הרב הג'
 הנצלה והפזון בפעולותיו הטובות ופי
 מוה"ר שלי שכנא אשר שליט"א.
 אודותיו.
 סכמה עם הלכות הנכבדים קבלתו.
 ראיתי דבריו ויקרים הם האן אני רואה
 שפיר להסכמה, ובמחשתי כי דברי פומב
 לא ראיתי שיהי צריכים להסכמה. דברי
 הרבים.
 והנה תסקים כפומב כי הם צריכים לבידוד
 ולהסכמה.
 בפרט כי אין דרכי להיות כאלו אשר
 ביטולים כל הסכמה. פומבד אני את בני
 שיהי דבריו נשמעים והיפזון בין גדולים
 בתורה וידאת ושירושן שפז לכבוד ולהפזרת.
 כמה גדול הוא הענין להיות ממזכי הרבים
 בתורה. וביותר בעניני אמונה והשגחה. בפרט
 בעת כזו. אשר הספירה והטיל שורר בעולם.
 וביותר הסכלות והשיגעון במנהיגי העולם הם.
 וכל מי שבידו לקרב איזה מי שהוא לעניני
 האמת הוא מקדש השי"ת וזכותו גדול
 מאוד.
 יידיה נצטט והמברך אותו ברכי
 יחזקאל ליינשטיין